

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Uppdrag. Undersök ytterligare lovskola i lågstadiet.

Förlag till beslut

Rapporten godkänns

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda om lovskola för lågstadiet kan bidra till ökad gymnasiebehörighet på sikt.

Förvaltningens bedömning är att central lovskola för årskurs 1–3 inte är en kostnadseffektiv eller långsiktigt verksam åtgärd. Effekten av ett begränsat antal extra undervisningsdagar bedöms som marginell i förhållande till elevernas totala undervisningstid. Forskning och erfarenhet pekar i stället på att tidiga, kontinuerliga och behovsanpassade insatser inom ordinarie undervisning ger större och mer hållbar effekt.

Resurser bör därför i första hand prioriteras till stärkt specialpedagogisk kompetens, ökad lärarkompetens inom tidig läs- och matematikundervisning samt systematiska stödinsatser inom ordinarie verksamhetsvisning.

Ärendebeskrivning

Bakgrund och kunskapsläge

Syftet med lovskola i lågstadiet skulle vara att erbjuda elever extra undervisningstid i första hand inom läs- och skrivutveckling samt matematik. En sommarlovsskola motsvarar cirka tio extra skoldagar. I relation till den totala undervisningstiden i svenska och matematik innebär detta en begränsad ökning.

Forskning och utvärderingar av lovskola i lågstadiet är begränsade. Skolverkets utvärderingar av lovskola i årskurs 8–9 visar att extra undervisningstid kan ge effekt, men att resultaten är beroende av rätt organisatoriska förutsättningar, tydligt innehåll och motiverade elever. Samtidigt visar såväl forskning som beprövad erfarenhet att tidiga, kontinuerliga och strukturerade stödinsatser inom ordinarie undervisning har större och mer varaktig effekt än korta, tidsbegränsade insatser.

Långsiktig måluppfyllelse och gymnasiebehörighet grundläggs genom stabil

kunskapsutveckling över tid. För elever med mer omfattande svårigheter eller hög frånvaro är ett fåtal extra dagar sällan tillräckligt för att kompensera tidigare kunskapsluckor.

Likvärdighet, motivation och återhämtning

Ett likvärdighetsperspektiv behöver särskilt beaktas. Erfarenheter visar att deltagande i frivilliga insatser ofta är högre bland elever med studiemotiverade vårdnadshavare. Det finns därmed en risk att lovskola i praktiken främst nyttjas av elever som redan har relativt goda förutsättningar, vilket kan minska åtgärdens kompensatoriska effekt.

För elever i lågstadiet är lov också en viktig period för återhämtning. Yngre elever har behov av vila och sammanhängande ledighet för att främja motivation, arbetsglädje och långsiktig hållbarhet i lärandet. Insatser som förläggs till lovtid behöver därför vägas mot barns behov av återhämtning.

Pågående och planerade insatser

Tidiga insatser prioriteras inom grundskolan. Från hösten 2026 införs LegiLexi som obligatoriskt screeningverktyg i F–6. Screening genomförs tre gånger per läsår och ger underlag för riktade stödinsatser inom ordinarie undervisning.

Ett initiativ att inleda ett treårigt utvecklingsarbete för att uppnå läsa–skriva–räkna-garantin har tagits. Medel för stärkt bemanning äskas hos regionfullmäktige som beslutar om utvecklingsarbetet ska genomföras.

Den specialpedagogiska kompetensen och dess fördelning ses över för att stärka likvärdigheten.

Som komplement under sommaren erbjuds satsningen *Läsa Äger* på fritidshemmen, där feriearbetande ungdomar läser med elever för att upprätthålla läskonditionen.

Förutsättningar i Region Gotland

Region Gotland har 29 skolor med lågstadium av varierande storlek. Socioekonomiska förutsättningar och elevsammansättning skiljer sig åt mellan skolorna, vilket påverkar behovet av och underlaget för lovskola.

Att organisera lovskola på varje skola skulle innebära betydande bemanningsutmaningar. Erfarenheter från obligatorisk lovskola i årskurs 8–9 visar att rekryteringsunderlaget är begränsat. Central eller områdesvis organiserad lovskola skulle kunna underlätta bemanning men medför ökade kostnader och organisatoriska frågor kring ansvar och elevtillhörighet.

Statsbidrag

Statsbidrag kan sökas med maximalt 300 kronor per elev och dag eleven deltar i lovskolan (senast beviljat 250 kronor per elev). Bidraget täcker endast en mindre del av kostnaderna. Huvudmannen behöver stå för merparten av finansieringen.

Bedömning

Elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen är i behov av tidiga och kontinuerliga insatser. Lovskola kan vara ett komplement i enskilda fall, men bedöms inte vara en strategiskt effektiv eller långsiktigt hållbar åtgärd för att stärka måluppfyllelsen i lågstadiet.

Förvaltningens samlade bedömning är att resurser i första hand bör prioriteras till:

- stärkt specialpedagogisk kompetens,
- ökad lärarkompetens inom tidig läs- och matematikundervisning,
- systematiska och behovsanpassade stödinsatser inom ordinarie undervisningstid.

Central lovskola för årskurs 1–3 bedöms därför inte vara en kostnadseffektiv åtgärd i nuläget. Rektor kan, utifrån lokala behov, besluta om lovskola på den egna enheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse arbetslivs- och utbildningsförvaltningen 2026-02-10

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Hanna Thunholm
Avdelningschef grundskolan